

UZASADNIENIE

Decyzją wydaną w dniu 4 czerwca 2019 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił A. J. podwyższenia świadczenia emerytalnego do wysokości najniższego świadczenia. W uzasadnieniu wskazał, iż wnioskodawczyni nie udowodniła posiadania minimum 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych (decyzja w aktach ZUS)

Od powyższej decyzji odwołanie wniosła A. J. wskazując, iż posiada niemal 40 letni staż pracy. Wniosła o zmianę decyzji i zobowiązanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do wyliczenia emerytury według najkorzystniejszego dla niej wariantu.(odwołanie - k. 3-4)

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania wskazując, że decyzja jest prawidłowa i zgodna z prawem. Wskazał, że wnioskodawczyni udowodniła jedynie 8 lat 6 miesięcy i 13 dni okresów składkowych, wobec czego do ustalania prawa do świadczenia wzięto pod uwagę okresy nieskładkowe w wysokości nieprzekraczającej # okresów składkowych tj. 2 lata 10 miesięcy i 5 dni. Wobec czego wnioskodawczyni nie posiada wymaganego stażu pracy, który powodowałby powstanie prawa do najniższej emerytury.(odpowiedź na odwołanie - k. 5)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. J. urodziła się (...) W dniu 22 września 2014 r. złożyła ona wniosek o emeryturę.(bezsporne, wniosek w aktach ZUS)

W okresie od 3 listopada 1973 r. do 30 kwietnia 1985 r. ubezpieczona pracowała w gospodarstwach rolno-ogrodniczych:

– od 3 listopada 1973 r. do 15 września 1977 r. - w gospodarstwie (...),

– od 15 września 1977 r. do 30 września 1983 r. - w gospodarstwie (...),

– od 30 września 1983 r. do 15 lipca 1984 r. w gospodarstwie (...),

– od 15 lipca 1984 r. do 30 kwietnia 1985 r. w gospodarstwie (...).

Wszystkie powyższe gospodarstwa rolno ogrodnicze stanowiły własność członków rodziny męża wnioskodawczyni. A. H. była jej teściową i wnioskodawczyni wraz z mężem pracowali w tym gospodarstwie . Gospodarstwo (...) – wuja męża wnioskodawczyni było dzierżawione przez wnioskodawczynię i jej męża. Mąż wnioskodawczyni i wnioskodawczyni wraz z W. L., szwagrem wnioskodawczyni prowadzili w ramach spółki pieczarkarnię. W żadnym z powyższych okresów wnioskodawczyni nie była zgłoszona do ubezpieczenia społecznego i nie była odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne.

(zaświadczenie - k. 45, oświadczenie wnioskodawczyni 00;01;37 CD k- 46 , okoliczności niesporne)

Od dnia 16 maja 1985 r. do 31 lipca 1985 r. A. J. była zatrudniona w (...).(zaświadczenie - k. 6 akt emerytalnych)

W okresie od dnia 23 września 1985 r. do dnia 31 grudnia 1987 r. skarżąca pracowała w PZ (...)(zaświadczenie - k. 6 akt emerytalnych)

Od dnia 30 stycznia 1988 r. do dnia 30 kwietnia 1990 r. ubezpieczona była zatrudniona w zakładzie (...). M. Krawiectwo”. W tym okresie w miesiącu lipcu 1989 r. korzystała ona z urlopu bezpłatnego i nie otrzymała w tym miesiącu żadnego wynagrodzenia.(zaświadczenie - k. 8 akt emerytalnych)

Od 1 maja 1990 r. do dnia 30 czerwca 1991 r. ubezpieczona prowadziła własną działalność gospodarczą, z tytułu której podlegała ubezpieczeniom. W okresie od 7 maja 1991 r. do 16 lipca 1991 pobierała zasiłek chorobowy.

(zaświadczenie - k. 9 akt emerytalnych, pismo - k. 21 - 22 akt emerytalnych)

Od dnia 10 sierpnia 1991 r. do dnia 24 września 1992 r. pobierała zasiłek dla bezrobotnych z urzędu pracy.(zaświadczenie - k. 11 akt emerytalnych)

W okresie od dnia 15 sierpnia 1992 r. do dnia 31 sierpnia 1995 r. wnioskodawczyni A. J. prowadziła własną działalność gospodarczą, z czego w okresie od dnia 10 października 1992 r. do dnia 25 czerwca 1994 r. podlegała ubezpieczeniom z tego tytułu, odprowadzając składki na ubezpieczenia społeczne - z wyjątkiem okresu od 18 stycznia 1993 r. do 16 lipca 1993 r. oraz od 28 grudnia 1993 r. do 25 czerwca 1994 r. przebywała wtedy na zasiłku chorobowym - w związku z czym nie opłacała składek od lutego 1993 r. do lipca 1993 r. oraz od stycznia do czerwca 1994 r.(zaświadczenie - k. 12 akt emerytalnych, zaświadczenie - k 16, decyzja - k. 17)

Od dnia 26 czerwca 1994 r. do dnia 31 lipca 2001 r. ubezpieczona pobierała rentę .(decyzja - k 49, 113 akt rentowych, zaświadczenie - k. 21)

W czasie pobierania renty , od dnia 21 października 1997 r. do dnia 2 czerwca 2001 r. skarżąca prowadziła działalność gospodarczą, jednak nie odprowadzała z tego tytułu składek na ubezpieczenia emerytalne w związku ze zwolnieniem z tego obowiązku. W czasie prowadzenia działalności gospodarczej w czasie pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy wnioskodawczyni nie przystąpiła dobrowolnie do ubezpieczenia (kserokopia dowodu - k. 20, niesporne)

Po utracie prawa do renty w dniu 3 sierpnia 2001 r. A. J. została zarejestrowana w Urzędzie Pracy jako bezrobotna i w okresie od 11 sierpnia 2001 r. do dnia 11 sierpnia 2002 r. skarżąca pobierała zasiłek dla bezrobotnych z Urzędu Pracy. (zaświadczenie - k. 13 akt emerytalnych)

Od 2 marca 2011 r. do chwili składania wniosku o emeryturę była zarejestrowana jako bezrobotna bez prawa do zasiłku.(zaświadczenie - k. 14 akt emerytalnych)

A. J. została zaliczona do lekkiego stopnia niepełnosprawności(orzeczenie o stopniu niepełnosprawności - k. 28)

Wysokość emerytury, jaką otrzymuje A. J. jest niższa niż wysokość najniższej emerytury.(bezsporne)

Powyższy stan faktyczny nie był sporny między stronami i został ustalony przez Sąd w oparciu o powołane wyżej dokumenty. Podczas rozprawy wnioskodawczyni przyznała ,że w trakcie okresów pracy w gospodarstwach rolno ogrodniczych należących do członków rodziny nie była zgłoszona do ubezpieczeń w żadnym charakterze, zarówno do ZUS jak i do KRUS. Wnioskodawczyni przyznała również ,że w trakcie korzystania z renty prowadziła własną działalność gospodarczą ale również przyznała ,że nie była zgłoszona do ubezpieczenia dobrowolnego i żadnych składek nie odprowadzała. Wnioskodawczyni nie przedstawiła w toku procesu żadnych dowodów potwierdzających dłuższy okres składkowy niż ten, który ustalił ZUS. Podnieść również należy ,że okres zatrudnienia w gospodarstwach rolno ogrodniczych należących do członków rodziny wnioskodawczyni nie ma znaczenia dla rozpoznania sprawy bowiem jest okolicznością niesporną ,że wnioskodawczyni nie była wtedy zgłoszona do żadnych ubezpieczeń i żadne składki nie były odprowadzane

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie było bezzasadne i nie mogło doprowadzić do zmiany zaskarżonej decyzji.

Zaznaczyć należy, że w nowym systemie emerytalnym świadczenie emerytalne można otrzymać bez względu na wymiar posiadanych okresów składkowych i nieskładkowych. Istotne jest natomiast, aby ubezpieczony miał jakikolwiek wymiar okresów ubezpieczenia (składkowych), ponieważ warunkuje to możliwość uzyskania prawa do emerytury w ogóle. Do nabycia prawa do emerytury w nowym systemie konieczne jest natomiast

osiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego. Staż w ramach nowego systemu ma znaczenie dla ustalenia kapitału początkowego (art. 173 i nast. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dalej: ustawa emerytalna), stanowiącego jeden z elementów obliczenia emerytury ze zreformowanego systemu na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej. Wymiar okresów składkowych i nieskładkowych ma wpływ na wysokość kapitału początkowego, a pośrednio kwoty przysługującej emerytury z nowego systemu. Staż nie ma natomiast znaczenia w nowym systemie emerytalnym z punktu widzenia prawa do świadczenia.

Posiadanie minimalnego stażu daje natomiast osobie ubezpieczonej urodzonej po 31 grudnia 1948 r. (w ramach nowego systemu emerytalnego) uprawnienie do otrzymywania świadczenia na minimalnym, gwarantowanym ustawowo poziomie. Staż ma zatem charakter gwarancyjny czy socjalny, a nie ubezpieczeniowy, czyli warunkujący uzyskanie prawa do świadczenia. Osoby posiadające staż w określonym wymiarze mają prawo do otrzymywania świadczeń w gwarantowanej minimalnej wysokości, jeśli z wyliczenia kwoty świadczenia wynikałaby kwota emerytury niższa od kwoty najniższej emerytury, o której mowa w art. 85 ust. 2 ustawy emerytalnej. Osoby, które nie spełniają warunku stażowego, nie są uprawnione do gwarancji pobierania świadczenia minimalnego, jeżeli z wyliczenia wysokości przysługującego im świadczenia wynika, że jest ono niższe niż ustawowe minimum emerytalne. Nie przysługuje im więc podwyższenie świadczenia do kwoty ustawowego minimum.

Zgodnie z art. 87 ust. 1 i art. 85 ust. 2 ustawy emerytalnej w przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, jest niższa niż 1.100 zł brutto, emeryturę przysługującą z Funduszu, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony:

- 1) mężczyzna - osiągnął wiek emerytalny wynoszący 65 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
- 2) kobieta - osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat.

Kluczową kwestią było zatem ustalenie, czy skarżąca posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący przynajmniej 20 lat - tylko w takim przypadku może domagać się podwyższenia swojej emerytury do kwoty najniższego świadczenia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył skarżącej okresu pobierania renty oraz prowadzenia w tym okresie działalności gospodarczej, a także okresu posiadania przez nią statusu bezrobotnej bez prawa do zasiłku do stażu pracy. Bez zaliczenia tych okresów A. J. osiągnęła 8 lat 6 miesięcy i 13 dni okresów składkowych oraz 6 lat 2 miesiące i 27 dni okresów nieskładkowych. Przypomnieć jednak należy, że zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy emerytalnej przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz obliczaniu ich wysokości okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych. A więc Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył w celu wydania decyzji okresy nieskładkowe w wysokości 2 lat 10 miesięcy i 5 dni.

W ocenie sądu Zakład Ubezpieczeń Społecznych zasadnie pominął, przy obliczaniu okresów składkowych i nieskładkowych okres pobierania renty, prowadzenia w tym czasie przez ubezpieczoną działalności gospodarczej, a także okresy kiedy przysługiwał jej status bezrobotnego, jednak bez prawa do zasiłku. Okresy składkowe wymienione są w art. 6 ustawy emerytalnej - podstawową zasadą w systemie ubezpieczeń jest, że okresem składkowym jest okres kiedy osoba podlega ubezpieczeniom emerytalnym i odprowadza z tego składki.

Nie jest spornym, że w okresie kiedy ubezpieczona pobierała rentę z tytułu inwalidztwa nie była odprowadzana od tejże renty składka emerytalna - ubezpieczenie emerytalne na gruncie obecnej ustawy emerytalnej w takiej sytuacji jest dobrowolne i ubezpieczona musiałaby zgłosić taki wniosek czego nie uczyniła i co pozostaje bezsporne między stronami. Również ustawa z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin nie przewidywała, aby okres pobierania renty inwalidzkiej był zrównany z okresem zatrudnienia. Ubezpieczona nie odprowadzała również składek na ubezpieczenia emerytalne podczas prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin - skarżąca nie podlegała wówczas ubezpieczeniom

emerytalnym chyba, że na własny wniosek zostałyby nimi objęta i odprowadzałyby składki - co również nie miało miejsca. W okresie, kiedy skarżąca była zarejestrowana jako bezrobotna i nie przysługiwało jej prawo do zasiłku dla bezrobotnych, nie może zostać zaliczony do okresu składkowego. Nie jest to bowiem okres, w którym podlegała ubezpieczeniom emerytalnym, a jedynie chorobowemu.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy emerytalnej przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

W literaturze podnosi się, że powołany art. 10 ustawy emerytalnej pozwala uzupełnić okresy składkowe i nieskładkowe, które mają decydujące znaczenie przy ocenie uprawnień emerytalnych ustalanych na podstawie przepisów tej ustawy (art. 5-7), okresami składkowymi rolniczego ubezpieczenia społecznego oraz prowadzenia lub pracy w gospodarstwie rolnym, do rozmiaru najbliższego (kolejnego) stażu okresów składkowych i nieskładkowych w zakresie wymaganym i koniecznym do nabycia określonych uprawnień emerytalnych. Oznacza to, że jeżeli okresy składkowe lub nieskładkowe nie przekraczają 15 lat, to możliwe jest ich uzupełnienie okresami wskazanymi w art. 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach jedynie w celu nabycia prawa do tzw. niepełnej emerytury na podstawie art. 28 tej ustawy. Natomiast, jeżeli okresy składkowe lub nieskładkowe przekraczają 15 lat, to możliwe jest ich uzupełnienie okresami, o jakich mowa w art. 10 ust. 1 ustawy, dla nabycia pełnych uprawnień emerytalnych (np. na podstawie art. 27 lub art. 29 ustawy). A zatem pracownik może uzupełnić okresy składkowe i nieskładkowe pracą w gospodarstwie rolnym tylko po to, aby uzyskać świadczenie, a nie po to, aby je podwyższyć (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2006 r., I UK 166/05). A skoro skarżąca ma przyznane prawo do emerytury, to jej okresy pracy w gospodarstwie rolno-ogrodniczym nie podlegały zaliczeniu wyłącznie dla celów podniesienia jego wysokości do najniższego świadczenia.

Nie ma podstaw aby do okresu składkowego wnioskodawczyni doliczyć okresy pracy w gospodarstwach rolno ogrodniczych w oparciu o przepis art.87 ust 1a ustawy emerytalnej . Przepis ten stanowi ,że w okresie składkowym, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 art. 87, uwzględnia się okres, za który ustalono zwiększenie, o którym mowa w art. 26a. W tym miejscu wskazać należy ,że dotyczy to okresów opłacania składki na ubezpieczenie społeczne rolników , co nie miało miejsca w przypadku wnioskodawczyni. Dlatego też na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie.